

Häme

4.6.2021

Luonnonvarayksikkö

Yhteenveto Vantaanjoen vesistöalueen tulvariskien hallintasuunnitelmaehdotuksesta vuosille 2022-2027 annetusta palautteesta

Tausta

Kuuleminen ehdotuksesta Vantaanjoen vesistöalueen tulvariskien hallintasuunnitelmaksi järjestettiin 2.11.2020-14.5.2021. Kuulemisasiakirjat olivat nähtävillä vesistöalueen kunnissa, Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen (ELY-keskus) verkkopalvelussa sekä lausuntopalvelu.fi:ssä.

Lausuntoja saatiin yhteensä seitsemän kappaletta. ELY-keskus on käsitellyt kaikki lausunnot sekä tehnyt niistä alla olevan yhteenvedon. Saatu palaute otetaan huomioon hallintasuunnitelman viimeistelytyössä.

Yhteenveto palautteista

Hausjärven kunnan yhteyshenkilönä Vantaanjoen tulvaryhmässä toimii tekninen johtaja, yhteyshenkilön tiedot tulee päivittää. Hausjärven kunta toteaa, että Vantaanjoen vesistöalueella ei ole edellisen hallintasuunnitelman laadintavaiheen jälkeen tapahtunut mitään sellaista muutosta toimintaympäristössä, joka muuttaisi oleellisesti tulvariskien hallinnan tavoitteiden ja tarpeellisten toimenpiteiden sisältöä. Hausjärven kunta ei näe huomautettavaa Vantaanjoen vesistöalueen tulvariskien hallintasuunnitelman ehdotusluonnoksesta.

Tulvaryhmän kommentit: Päivitetään yhteystiedot.

Lopen kunta toteaa, että ehdotuksesta Vantaanjoen vesistöalueen tulvariskien hallintasuunnitelmaksi ei ole huomautettavaa.

Tulvaryhmän kommentit: Ei toimenpiteitä.

Uudenmaan liitto ilmoitti, että he eivät anna lausuntoa ehdotuksesta Vantaanjoen vesistöalueen tulvariskien hallintasuunnitelmaksi.

Tulvaryhmän kommentit: Ei toimenpiteitä.

Museovirasto toteaa lausunnossaan, että merkittäväksi tulvariskialueeksi Vantaanjoen vesistöalueella on nimetty Riihimäen keskusta ja keskustasta etelälounaaseen sijaitseva jokilaakso. Jokilaaksossa on muinaisjäännöksiä, muun muassa kivikautisia asuinpaikkoja. Mikäli jokilaakson tulvariskialueille suunnitellaan tulvapenkereitä tai muita suojarakenteita, tai muita ympäristöä muuttavia toimenpiteitä kuten jokiuoman muokkaamista, on syytä osallistaa toimenpiteiden suunnitteluun Kanta-Hämeen kulttuuriperinnön ja kulttuuriympäristön suojelusta ja asiantuntijatehtävistä vastaava Kanta-Hämeen alueellinen vastuumuseo. Vastuumuseona on toiminut museolain muutoksen myötä 1.1.2020 alkaen Hämeenlinnan kaupungin museo (kulttuuriymparisto@hameenlinna.fi).

Tulvaryhmän kommentit: Todettiin, että otetaan tarvittaessa huomioon. Ei vaadi toimenpiteitä varsinaisen hallintasuunnitelman päivityksessä.

Väylävirasto toteaa lausunnossaan, että yhtenä tulvan lieventämisen keinona käytetään yleisesti valuntaa hidastavia toimenpiteitä. Kuitenkin esimerkiksi teiden ja ratojen osalta kuivatuksen toimiminen ja hulevesien hallittu poistaminen on keskeistä rakenteiden ja teiden päällysteiden kestävyuden turvaamisessa. Lisäksi toimiva kuivatus vähentää merkittävästi rakenteisiin kohdistuvia eroosio- ja routavaurioiden riskiä. Tämän takia suunnitelluissa toimenpiteissä tulee aina turvata hallitun hulevesien ja muun kosteuden poisto tien ja radan rakenteista. Toimenpiteet tulisi myös suunnitella siten, etteivät ne merkittävästi vaikuttaisi tien- tai radanpidon kustannuksiin.

Väylävirastossa on myös tutkittu tulvavahinkojen euromääräistä arviointia tulvariskien hallintasuunnitelmissa. Liikenteen vahinkokustannusten laskennassa on huomattu joiltakin osin kehittämistarvetta. Esimerkiksi niissä suunnitelmissa, joissa kustannukset ovat avoimesti nähtävissä, kustannukset eivät aina lisäänty eri tulvaskenaarioissa loogisesti tulvatilanteen pahentuessa ja liikennehäiriöiden lisääntyessä. Myös vahinkokustannukset itsessään ovat joissakin tapauksissa alimitoitettuja.

Tulvaryhmän kommentit: Todettiin, että Väylävirastolta on annettu valtakunnallisesti kaikille merkittäville tulvariskialueille saman tapainen lausunto. Ei toimenpiteitä.

Etelä-Suomen Aluehallintovirasto nostaa esiin lausunnossaan seuraavat asiat: Tulvariskien hallintasuunnitelma on huolellisesti ja riittävän yksityiskohtaisesti laadittu, mikä mahdollistaa tavoitteiden ja niihin liittyvien toimenpiteiden toteuttamisen ja seurannan. Ihmisten elinympäristön terveellisyyden varmistamiseksi tulvatilanteessa sekä tulvan haitallisten seurausten vähentämiseksi on erityisen tärkeää tulvien ennaltaehkäisy sekä niihin liittyvät toimenpiteet ja niiden toteutumisen seuranta. Ennaltaehkäisyn onnistumisen kannalta on keskeistä, että kunnan ja alueen eri viranomaiset sekä tulva-alueella toimivat yritykset ja kiinteistöjen omistajat ovat osaltaan varautuneet tulviin ja ovat tietoisia vastuistaan. Viranomaisten varautumisen osalta on myös tärkeää, että viranomaisten varautuminen tulvatilanteisiin on yhteensovitettua ja viranomaiset ovat tietoisia toistensa toimintatavoista. Tulvavaara-alueella toimivien yritysten, kiinteistön omistajien ja asukkaiden tulee olla jo ennakkoon tietoisia, mistä he saavat tietoa ja ohjeita tulviin varautumisessa, tulvan uhatessa, tulvan aikana ja sen jälkeen. Hallintasuunnitelmassa esitetyt monet toimenpiteet tukevatkin ennaltaehkäisyn tavoitetta ja eri tahojen tiedonsaantia.

Ympäristöterveydenhuoltoyksikkö pitää tiedon jakamista tulvavaara-alueen kiinteistöjen omistajille ja asukkaille erittäin tärkeänä, jotta he tunnistavat oman vastuunsa ja osaavat omalta osaltaan varautua tulviin ja toimia oikein tulvan uhatessa ja sen aikana. Tiedon jakamisen tulee olla jatkuvaa, jotta kiinteistöjen omistussuhteiden ja asukkaiden vaihtuessa myös uudet omistajat ja asukkaat saavat ja osaavat hakea tietoa. Tiedon jakamiseen on syytä käyttää monia kanavia. Fyysisesti tai videoyhteyksin pidettävät infotilaisuudet ovat myös hyviä, koska ne mahdollistavat paremmin vuorovaikutteisuuden kiinteistön omistajien ja asukkaiden kanssa. Olisi hyvä selvittää mahdollisuuksia hyödyntää paikallisia omakoti- ja asukasyhdistyksiä ja muita alueella toimivia yhdistyksiä tiedon jakamisessa ja tilaisuuksien järjestämisessä.

Häiriötilanteessa viranomaisten viestintä vaikuttaa merkittävästi siihen, miten häiriötilanteen hoitamisessa ja haittojen vähentämisessä onnistutaan. Näin on varmasti myös tulvatilanteessa, minkä vuoksi viranomaisten viestintäsuunnitelmat ja -tavat on tarpeellista suunnitella ja harjoitella huolellisesti etukäteen, koska jokitulva kehittyy nopeasti. Viestintää on tarpeellista suunnitella viranomaisten välisen tiedonvaihdon lisäksi myös tulvavaara-alueella toimivien yritysten, kiinteistön omistajien ja asukkaiden suuntaan.

Hallintasuunnitelmassa olisi ollut hyvä kuvata tulvan jälkitoimenpiteitä vastuutahoineen. On tärkeää, että tulvan jälkitoimenpiteidenkin osalta viranomaisilla, yrityksillä, kiinteistön omistajilla ja asukkailla on jo ennakkoon tietoa eri toimijoiden vastuista ja toimintatavoista.

Tulvaryhmän kommentit: Keskusteltiin viestinnästä ja todettiin, että asiasta voisi olla hyvä viestiä eri toimijoiden verkkosivuilla esim. Riihimäen kaupungin sivuilla. Sivuilta voisi olla viittaus myös valtakunnalliseen tietoon tulvariskeistä www.vesi.fi -sivustolle. Lisäksi todettiin, että lisätään kappale jälkitoimenpiteistä hallintasuunnitelmaan ja hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan valtakunnallisia tietoja sekä lisätään viittaus www.vesi.fi -sivustolle.

Helsingin kaupungin lausunnossa todetaan, että Vantaanjoen vesistöalueen hallintasuunnitelma kohdistuu Vantaanjoen valuma- ja tulva-alueelle. Suurin tulvariski kohdistuu Riihimäen keskustan alueelle samoin kuin toimenpiteet tulvariskin hallitsemiselle. Tulvariskialue osuu pieneltä osin Helsingin puolelle mutta Vantaanjoen virtaus Helsingin halki aiheuttaa monia vaikutuksia kaupungin alueella.

Hallintasuunnitelman toimenpiteiden toteuttaminen Vantaanjoen yläjuoksulla on tärkeää, jotta alempana joen varrella ei tarvitse ryhtyä laajoihin tulvansuojelutoimenpiteisiin. Vantaanjoki on Helsingissä viihtyisän kaupunkirakenteen keskeinen suunnittelualue. Joen tulviminen on suunnitelmissa otettu huomioon muun muassa Savelan alueella sekä rantarakentamisen korkotasosuunnittelussa.

Vantaanjoki on merkittävä virkistyskohde ja sen rantoja on otettu laajasti virkistyskäyttöön. Joki on tärkeä virkistyskalastuskohde.

Vantaanjoen vedenlaatu määräytyy pääosin yläjuoksun veden laadun mukaan. On estettävä tulvatilanteessa viemäriveriesien pääsy jokeen. Veden laadun tarkkailua tulee tehostaa.

Kaupunkien välistä yhteistyötä tulee jatkaa ja kehittää tulvatoimenpiteiden sekä tulvasuunnittelun osalta Vantaanjoen yhteisen tulvariskin hallitsemiseksi. Tulvariskien hallintasuunnitelma on hyvin laadittu ja se vastaa Helsingin tulvariskien hallintaan liittyviä tavoitteita ja tarpeita.

Tulvaryhmän kommentit: Ei toimenpiteitä.

Jatkotoimenpiteet

Tulvariskien hallintasuunnitelman viimeistelyssä otetaan huomioon edellä esitetyt lausunnot Vantaanjoen tulvaryhmässä sovittavalla tavalla.

Maa- ja metsätalousministeriö hyväksyy joulukuussa 2021 tulvaryhmien kuulemispalautteen perusteella viimeistelemät hallintasuunnitelmat.